

Figyelőszolgálat

keretmegjelölését és ETO számát tünteti fel. Az ismeretterjesztő művek közül néhányat annotálva ismertet.

Mindkét kiadvány régi hiányt pótol és remélhető, hogy megjelenésük és felhasználásuk a közművelődési könyvtárak műszaki ismeretterjesztő és tájékoztató munkáját komoly mértékben fogja támogatni.

F O L Y Ó I R A T S Z E M L E

002.004.1

A szakirodalom és a műszaki dokumentáció szolgáltatásainak terjesztése és felhasználása az iparban. - BALAZS, S., SZABOLCSKA, F. - Magyar Könyvszemle, 77.k.l.sz. 1961. jan-márc. 44-59 p. T:OMK.

1200 olvasói kérdőív alapján az OMK Módszertani Osztálya elemző vizsgálatot végzett annak megállapítására, hogy a vállalatok műszaki dolgozói /elsősorban mérnökök, technikusok/ milyen mértékben tanulmányozzák a szakirodalmat és a műszaki dokumentációs szolgáltatásokat, s hogyan hasznosítják az így szerzett szakismereteket.

A megkérdezett olvasók 39,6%-a csak magyarul, 31%-a egy, 17,9%-a két, 8,3%-a három, 3,2%-a négy vagy több nyelven olvas; a legismertebb nyelvek: német /54,4%/, angol /26,8%/, francia /13,8%/, orosz /13,1%/.

Az olvasók 63 %-a rendszeresen, 37%-a alkalmászerűen tanulmányozza a szakirodalmat; elsősorban folyóiratcikkeket, másodsorban könyveket olvasnak; egyéb dokumentumokat /fordítás, szabadalom, szabvány, prospektus stb./ kisebb mértékben használnak.

A műszaki irodalom terjesztésében a vállalati műszaki könyvtár játssza a legfontosabb szerepet; kisebb mértékben szerepelnek a vétel, az előfizetés, az OMK, más műszaki könyvtárak, munkatársak. Az olvasók elsősorban otthon /86,4%/, és a munkahelyen, illetve a vállalati műszaki könyvtárban /61,1 és 57,6%/, kisebb mértékben az OMK-ban /20,1%/, és más könyvtárban /14,6%/, olvasnak.

A mérnökök és technikusok 11,9%-a havi 1-5; 24,8%-a 5-10; 28,6%-a 10-20; 18,5%-a 20-30, 16,2 %-a 30-nál több órát fordít a szakirodalom és a dokumentáció tanulmányozására.

A kutatóintézeti dolgozóknak 70 %-a, a vállalati dolgozóknak 54%-a használja fel a műszaki dokumentációs szolgálta-

tásokat s ezek közül elsősorban az OMK referáló lapjait. A vállalati dokumentációs és tájékoztató részlegek egyik legfontosabb feladata, hogy minden eszközzel előmozdítsák a műszaki irodalom és dokumentáció fokozottabb használatát.

/Gy.P./

06.053:002

Dokumentációs megbeszélés Milánóban. - /Kolloquium in Mailand/
WENDT, W. - Dokumentation-Fachbibliothek-Werksbücherei, 9.k.2.sz.
1961. febr. p. 45-46, f:3, T:OMK.

A kezdetben csak olasz-francia megbeszélésnek tervezett kollokvium végülis közel 200 résztvevő előtt zajlott le 1960. nov. 30. és dec. 3. között Milánóban, és több csoportra osztva az alábbi kérdéseket tárgyalta meg:

1. A tudományos és műszaki információs szolgálat dokumentumainak szétosztása és hozzáférhetősége,
2. Szakbibliográfiák,
3. A személyzet kiképzése és továbbképzése,
4. A dokumentációs munka automatizálása.

Minden kérdést két szempontból tárgyaltak:

- a./ jelenlegi helyzet,
- b./ fejlesztési lehetőségek a résztvevők további együttműködése révén.

Minden résztvevőt felkértek, számoljon be az általa képviselt szervezetről és saját munkájáról. Sok szó esett eközben a fordításoknál felmerülő nehézségekről, különösen a keleti nyelvekkel kapcsolatban.

Felmerült a felhasználó nehézségeinek, teljesítőképessége határainak kérdése. Ma már túl sokat irnak, és nyomtatnak, az egyetlen segítség, ha lehetővé tesszük számára jól szervezett dokumentáció használatát.

De Grolier, a Centre Français d'Echanges et de Documentation Techniques vezetője a dokumentáció mai állását 137 oldalas francia nyelvű tanulmányban foglalta össze, amelyet kívánságra az érdekelteknek szívesen megküld.

/D.Zs./

Prága: a műszaki irodalom olvasóinak klubja.-/Prag: Ein Klub für Leser technischer Literatur/- Der Bibliothekar, 15.k.2.sz. 1961. febr. p. 211-212, T:OMK.

A műszaki irodalom széleskörű terjesztése és felhasználása érdekében a Csehszlovák Állami Műszaki Kiadó olvasóklubot létesített, amelynek szervezésében résztvesznek az Állami Műszaki Kiadó prágai és bratislavai intézményei, és a Csehszlovák Tudományos Akadémia prágai és bratislavai szervei.

A Klubra jelentős szerep vár a szakirodalom megfelelőbb elosztása terén. Célja, hogy a tagoknak lehetőségük legyen saját szükségletüket a kiadványok megjelenésekor biztosítani, továbbá, hogy javaslataikkal, észrevételeikkel támogassák a kiadási tervek összeállítását. Ennek a célnak szellemében igyekeztek a Klub szervezetét kialakítani. Első lépésként egy speciális klubkiadvány sorozat megjelentetését tervezték. Ez azonban a különböző igények miatt nem volt megvalósítható. Ezért kívánatosnak látszott különböző, egy-egy szakágazatnak megfelelő sorozat összeállítása.

A Klub tagja lehet minden egyén, szervezet, intézmény, gyár stb., ha jelentkezéskor kötelezi magát arra, hogy a fenti kiadók kiadásában 1961-ben megjelenő és a Klub programjában szereplő könyvekből legalább 3 példányt átvesz. A könyveknek különböző árúknak kell lenniük, és csak egy példányban rendelkezhetők.

A tagok megkapják a Klub értesítőjét, amely a Klub életéről, eseményeiről, a kiadásra kerülő könyvekről és azok szerzőiről nyújt tájékoztatást. Tagjainak száma 1961-ben elérte a 15 000-et.

/D.E./

022:025 06.053

Értekezlet a könyvtári technika és építés kérdéseiről az NDK tudományos könyvtáraiban.-/Arbeitstagung "Technik und Bauen im wissenschaftlichen Bibliothekswesen der DDR/- DUX,W.- Zentralblatt für Bibliothekswesen, 75.k.2.sz. 1961. febr. p. 67-75, T:OMK.

Az 1960. szept. 14-16-án tartott lipcsei értekezlet célja a tárgyalandó elméleti kérdések gyakorlati megvalósításának elősegítése volt.

Ezt szolgálta a vonatkozó készülékekből, gépekből, berendezési tárgyakból rendezett mintakiállítás is. Ezen az egyszerű összeadó gépektől kezdve lyukkártyára író géptávirókészülékekig számos új, az ipar által már gyártott gépet stb. mutattak be. Az értekezleten 2 főreferátum hangzott el, egy a könyvtári munka egészével foglalkozott, különös tekintettel az ésszerűsítés, a gépesítés kérdéseire; a másik referátum a könyvtári építkezés történetét, jelenlegi helyzetét tárta fel, különös tekintettel a szocialista könyvtár funkciójára.

A téma sokrétűsége miatt a referátumokat külön munkabizottságokban vitatták meg. A tanácskozás eredményéről kiadványt jelentettek meg.

/D.É./

659.24:02:06.053

Műszaki Könyvtárak dolgozóinak tanácskozásai. -
/Szovescsanija rabotnikov tehnicsezskih bibliotek./- Bibliotekar', 1961. 1.sz. p. 58, T:OMK.

A legnagyobb vállalatok és üzemek több mint 400 műszaki könyvtárosa vett részt azon az értekezleten, amelyet a műszaki irodalom propagandája megjavításának érdekében hívtak össze a műszaki értelmiség bevonásával. A felszólalók élesen bírálták azokat a műszaki információs irodákat, amelyek ki akarják sajátítani a műszaki könyvtárak funkcióját. Javasolták, hogy a könyvtárak a gyár főmérnökének irányítása alatt működjenek, így lehet legjobban biztosítani a szoros kapcsolatot a termeléssel. Ismertették a Liszicsanszkuhol' tröszt mérnök-technikus vezetéssel működő bányakönyvtárainak jó munkáját: olvasókonferenciákat, ún. "hangos műszaki folyóiratok"-at szerveznek, jegyzékeket bocsátanak ki, amelyeket a könyvtárak között köröznek a tapasztalatcsere elősegítése érdekében. A "termelés szűk keresztmetszetei" című speciális kartotékuk felállításával, sokat tettek a nehézségek leküzdéséért.

Sztavropolban összehívták a műszaki, állami és szakszervezeti könyvtárak dolgozóinak első közös értekezletét. A megbeszélésen a kerületi párt- és szakszervezeti képviselőin kívül résztvettek a vállalatok főmérnökei és a műszaki információs irodák munkatársai is. A műszaki irodalom propagandájának megjavításáról, a könyvtár és a termelés kapcsolatának erősítéséről, a mérnökök és technikusok részvételéről a könyvtári munkában, az olvasók differenciált ellátásáról stb. hangzottak el előadások. Az értekezlet felhívással fordult a kerü-

Figyelőszolgálat

let mérnökeihez, technikusaihoz, műszaki könyvtárosaihoz, hogy javítsák meg a műszaki irodalom propagandáját.

/B.S./

016:62

A mérnök és a bibliográfia.- /Inzsener i bibliografija./
Bibliotekar'/- WEDENSZKIJ, T.- Bibliotekar', 2.sz. 1961. p.
16-17, T:OMK.

A műszaki irodalom fontosságának lebecsülése már számos esetben anyagi kárhoz, a termelés megtorpanásához vezetett.

Eddig kevés használható ajánló műszaki bibliográfia jelent meg, de a közelmúltban fordulat történt, pl. nemrég két nagyon jó bibliográfiai összeállítás látott napvilágot Automatika, távmechanika, műszergyártás és A gépgyártás komplex gépesítése és automatizálása az elektronika és az automatika felhasználásával címen. Több új összeállítást is készülnek kiadni, pl. kéthetenként az Új ipari katalógusokat, A műszaki irodalom újdonságait tíz sorozatban, valamint ajánló jellegű témabibliográfiákat a munkások számára.

A bibliográfiák kiadása a nagyobb tudományos könyvtárak feladata, le terjesztésük különösen az üzemi könyvtárakban fontos, hiszen a termelés területén nem elég már a munka ismerete, a tapasztalat, az irodalom ismerete nélkül nem lehet felesleges munkákat elkerülni, hasznos tapasztalatokat átvenni stb.

A szerző könyvtárában - a moszkvai Lihacsev Autógyár 220 ezer kötetes tudományos-műszaki könyvtára - a bibliográfiák megismertetésének első lépéseként az olvasóterem mellett egy bemutató teremben helyezték el a bibliográfiákat, majd a bibliográfus fordítókkal együtt kiköltözött oda, és az olvasóknak segített bibliográfiák használatában. Aktivákkal együtt kiadtak egy tájékoztatót "Hogyan keressük meg a szükséges műszaki könyvet, cikket, ipari katalógust, szabadalmat, szabványt" címen. Ebben röviden ismertetik a katalógusok használatát, bibliográfiákat, a VINITI referáló lapjait stb. Szoros kapcsolatot tartanak a termeléssel, bevonják a mérnököket is a munkába. Az idegen nyelvismerettel rendelkező mérnökök rendszeresen figyelnek bizonyos folyóiratokat, elolvassák cikkeiket, és segítséget nyújtanak pl. cikkbibliográfiák összeállításánál is.

/B.S./

659.2:608.3

Tájékoztassunk minden munkást a szabadalmakról!/-Informa-
ciju o patentah - kazsdomu rabocsema!/- PLUZSNIK, A.- Bibliotekar', 3.sz. 1961. p. 18-20, T:OMK.

A kirovográdi területi könyvtár szabadalmi-műszaki részlegének munkájáról számol be a cikk. A könyvtár anyaga segítette a terület gyárait több mint 50 értékes hazai találmány és ujtítás bevezetésében. Nemegyszer maguk a könyvtárosok bányászták ki a megfelelő anyagot a gyárak munkájának és igényeinek ismeretében. Igyekeznek a találmányi leírásokat mindjobban megismertetni a dolgozókkal - kiállításokon, beszélgetések során, a rádión keresztül stb. - hiszen ezek fontos tájékoztatást nyújtanak a tudomány és a technika legújabb eredményeiről.

Nagyon népszerű az olvasók körében a könyvtár szabadalmi részlegébe beérkező találmányi leírásokról kiadott bibliográfiai tájékoztató bulletin. Ezt megküldik többek között 120 vállalatnak, 44 kerületi és műszaki könyvtárnak is, amelyeknek szükség esetén a szabadalmat könyvtárközi kölcsönzés útján el is juttatják. A kiadvány lapjainak csak egyik oldalán van szöveg, így felvágható, és katalógust is lehet készíteni belőle.

A részleg dolgozói természetesen folyamatosan figyelik az újonnan beérkezett leírásokon kívül a Minisztertanács mellett működő találmányi bizottság bulletinjét és az Ujtító és feltaláló című folyóiratot is.

A nép demokráciák szabadalmi leírásainak terjesztését nagyban gátolja, hogy az Össz-szövetségi Szabadalmi Könyvtár nem orosz fordítással együtt küldi őket.

A területi könyvtár szabadalmi részlegének eredményeit nem az olvasók és a kikölcsönzött könyvek számán mérik, hanem azon, hogy anyaguk segítségével hány ujtítást vagy találmányt vezettek be a gyárakban.

Munkájuk további javításához szükség volna a különböző könyvtárakban működő szabadalmi részlegek dolgozóival rendezett tapasztalatcserére, s elsősorban megfelelő módszertani irányításra.

/B.S./